

Välinehuollon ja leikkausosaston yhteistyöllä tehokkuutta toimintaan

Valtakunnalliset välinehuollon esimiesten ja palveluohjaajien
koulutuspäivät 2021

Aulikki Sihvonen, osastonhoitaja anestesia- ja leikkausosasto,
Päivi Turunen palveluesimies välinehuolto keskussairaala

Tikkamäki, keskussairaala vanha ja uusi

Tikkamäki, keskussairaala vanha ja uusi

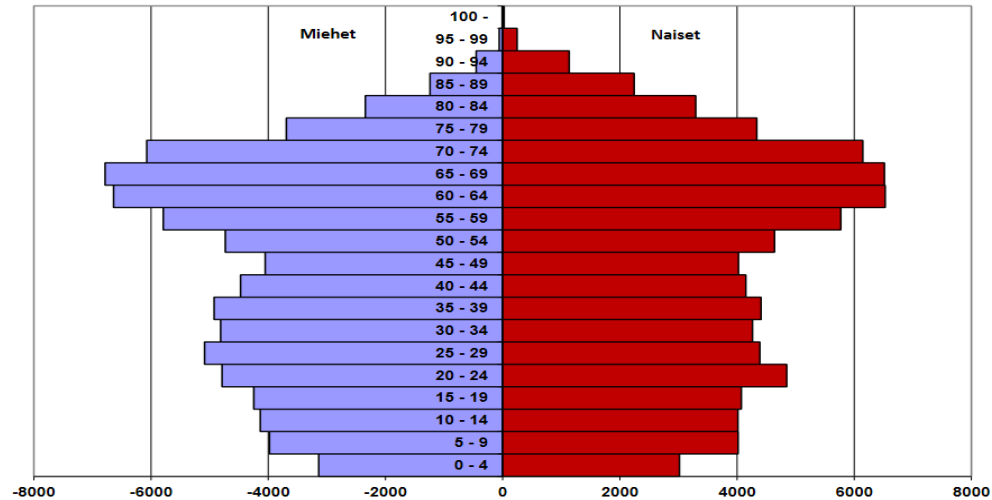
Siun sote

- Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2017.
- Työntekijöitä yhteensä noin 7 800.
- Jäsenkuntia on 13 (Joensuu, Kitee, Lieksa, Nurmes, Outokumpu, Kontiolahti, Ilomantsi, Juuka, Liperi, Polvijärvi, Rääkkylä, Tohmajärvi ja Heinävesi).
- Alueella on noin 166 400 asukasta.

Pohjois-Karjala; väestöpohja

Väestön ikärakenne Pohjois-Karjalassa 31.12.2020

Lähde: Tilastokeskus

Pohjois-Karjala; sairastavuusindeksi

THL:n sairastavuusindeksit maakunnittain
Ikävakioidut indeksit 2014–2016, koko maa = 100

	THL:n sairastavuus- indeksi	Sepelvalti- motaui- indeksi	Aivoveri- suonitauti- indeksi	Tuki- ja liikuntaelin- sairausindeksi	Mielen- terveys- indeksi	Tapaturma- indeksi	Syöpä- indeksi
Ahvenanmaa	65.2	86.6	84.3	58.3	40.6	58.9	117.0
Uusimaa	82.4	84.5	92.2	61.1	76.9	86.7	105.4
Pohjanmaa	87.8	95.3	92.0	83.8	85.3	88.2	96.3
Varsinais-Suomi	94.3	89.4	98.6	97.0	87.6	97.0	104.3
Satakunta	97.3	87.6	110.9	114.4	80.9	114.1	99.3
Kanta-Häme	98.3	90.0	110.0	90.9	99.1	105.1	103.5
Etelä-Karjala	98.6	128.1	105.8	89.1	98.1	90.4	94.9
Pirkanmaa	99.3	89.2	90.8	95.1	106.1	98.8	107.6
Keski-Pohjanmaa	105.4	106.7	104.1	104.1	109.9	102.9	103.5
Kymenlaakso	106.1	93.7	97.3	127.2	98.7	92.4	107.5
Keski-Suomi	106.5	99.6	99.8	105.3	119.7	111.0	86.1
Etelä-Pohjanmaa	107.1	103.6	94.8	113.3	113.6	99.1	99.5
Päijät-Häme	107.8	103.7	112.4	101.5	118.5	103.0	99.8
Etelä-Savo	111.4	122.8	100.2	127.1	111.0	108.7	93.5
Lappi	116.0	130.8	110.2	129.1	112.8	137.7	94.7
Kainuu	120.2	139.2	119.0	146.9	118.1	102.3	91.2
Pohjois-Karjala	120.5	118.1	106.1	136.7	129.7	132.9	86.2
Pohjois-Pohjanmaa	121.7	120.8	115.4	141.2	131.5	106.9	91.4
Pohjois-Savo	131.2	130.4	101.9	156.0	153.9	115.9	91.5

Siun soten tehtävänä:

- On järjestää jäsenkuntiensa puolesta alueensa väestölle yhdenvertaisilla periaatteilla lainsäädännön mukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, jotka eri lakien mukaan ovat jäsenkuntien järjestämisvastuulla.
- Se järjestää myös jäsenkuntiensa puolesta pelastuslain (379/ 2011) 24 §:ssä tarkoitetun alueellisen pelastustoimen palvelut valtioneuvoston vahvistamalla alueella.
- Lisäksi se järjestää ympäristöterveydenhuollon tehtävät sekä leirintäalueviranomaisten tehtävät jäsenkuntien puolesta siltä osin, kuin kunnat ovat antaneet tehtävät kuntayhtymän hoidettavaksi.

Siun soten tavoitteena:

- Siun soten sairaalapalvelujen keskeisinä tavoitteina ovat laajan päivystyksen sairaalan toiminnan turvaaminen sekä kustannustehokkuuden ylläpito ja tehostaminen.
- Siun soten terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toiminnan yhtenä painopistealueena on parantaa palvelujen laatua sekä saatavuutta, kuten hoitojonojen lyhentämistä.
- Parantamalla hoidon saatavuutta sekä lyhentämällä jonoja tavoitellaan kilpailukykyisyyttä ja riittävää asiakaspohjaa, silloinkin kun potilaat voivat valita hoitopaikkansa itse.
- Lyhyemmillä hoitoajoilla, päiväkirurgian ja avopalvelujen lisäämisellä sekä vuodeosastopaikkojen tehokkaammalla käyttämisellä parannetaan tuottavuutta.

Leikkaussali ja välinehuolto

Välinehuoltopalvelut Siun sotessa

- Muodostuu keskussairaalan välinehuollosta ja Siilainen välinehuollosta
- Keskussairaalan välinehuolto
 - omistaa lähes kaikki erikoissairaanhoidon monikäyttöiset instrumentit
 - huolehtii instrumenttien korjaamisesta
 - huolehtii uusien instrumenttien hankkimisesta yhteistyössä eri erikoisalojen kanssa
 - vastaa, että välineitä on riittävä määrä operatiiviseen toimintaan
- Keskussairaala välinehuolto tuottaa palveluja arkisin klo 7.00 – 21.00 ja viikonloppuisin klo 7.00 – 15.00.
- Muina aikoina välinehuoltaja voidaan kutsua hälytystyöhön dialogin kautta
 - kutsumisen kriteerit on määritelty yhteistyössä leikkausosaston kanssa, perustuen välineiden kriittisyyteen ja toiminnan turvaamiseen

Keskussairaalan välinehuolto

- Henkilöstörakenne:
 - Välinehuoltopäällikkö, palveluesimies (keskussairaalassa ja Siilaisen terveysasema) ja palveluvastaava (molemmissa omat) sekä yhteinen palvelusuunnittelija
- 26 välinehuoltajaa, jotka työskentelevät välinehuoltokeskuksessa sekä 8 sairaalan sisäisessä etäpisteessä:
 - anestesiaosasto
 - teho-osasto
 - päiväkirurgia
 - kemian ja mikrobiologian laboratorio
 - apteekki
 - vatsakeskus
 - korva-, nenä- ja kurkkutautien sekä suu- ja leukasairauksien poliklinikka

Välinehuolto anestesiaalla ja päiväkirurgialla

- Anestesiaosastolle myydään 6 h tunnin työpanos arkipäivisin
 - salien täyttö kerran päivässä
 - anestesiatarvikkeiden tilaukset
 - anestesiakoneiden huollot
 - puudutuspöytien määräaikaishuollot
- Päiväkirurgialle myydään 2 välinehuoltajan työpanos arkipäivisin
 - välineiden pesu- ja desinfektio
 - steriilin varaston hoito
 - salien täyttö kerran päivässä
 - anestesiakoneiden huollot
 - puudutuspöytien määräaikaishuollot

Anestesia- ja leikkaustoiminta sekä päiväkirurgia

- Anestesia- ja leikkaustoiminta sekä päiväkirurgia on palveluyksikkö, joka tuottaa anestesia-, leikkaus- sekä kivunhoitopalveluita erikoissairaanhoidon tarvitseville potilaalle.
- Kaikki ennalta suunnitellut leikkaukset tehdään arkisin päiväaikaan klo 7.30–15.30.
- Anestesia- ja leikkausosastolla tehdään kolmivuorotyötä, jolla potilaan leikkaushoito taataan ympäri vuorokauden. Kiireelliset leikkaukset tehdään silloin, kun potilaan hyvä hoito sitä vaatii, tarvittaessa myös yöaikaan.

Anestesia- ja leikkaustoiminta sekä päiväkirurgia

- Päiväkirurgialla on käytettävissä 4 leikkaussalia.
- 24/7 leikkausosastolla on saleja 12 käytettävissä, mutta henkilökunta riittää yhteensä 11 saliin.
- Päiväkirurgiaan kuuluu oma heräämö, jossa on Herko (heräämöstä kotiin) toimintaa on maanantaista perjantai aamuun saakka.
- Päiväkirurgialla tehdään päivätyötä, mutta Herkossa kolmivuorotyötä.
- Uutena toimintana on aloitettu myös polikliininen päiväkirurginen toiminta.

Anestesia- ja leikkaustoiminta sekä päiväkirurgia

- Anestesia- ja leikkausosaston henkilöstörakenne on varsin tavallinen linjaorganisaatioon perustuva. Osastolla on yksi osastonhoitaja ja kolme apulaisosastonhoitajaa, joiden tehtävät jakautuvat anestesia- ja leikkaushoitajien lähijohtamiseen.
- Sairaanhoidajia osastolla on 92, jotka jakaantuvat anestesia- ja leikkaushoitajiksi.
- Lääkintävahtimestareita osastolla on 5,5.

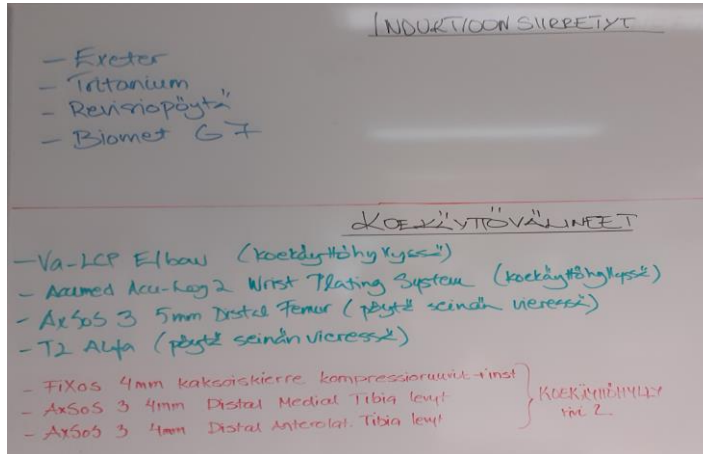
Lähtökohtana hyvä sijainti

- Leikkausosastolta suoraan ovi välinehuollon vastaanottoon.
- Leikkauspöydät suoraan heti toimenpiteen päätyttyä. Ei kuljetuksen tuomia viiveitä.
- Päivystysaikana leikkaushoitajat käyttävät välinehuollon pesukoneita.

Lähtökohtana hyvä sijainti

- Steriilistä varastosta ovi leikkausosastolle
- Välinehuollon tila
- Leikkaushoitajat käyvät itse tekemässä leikkauspöydät

Haasteena

- Päiväkirurgia sijaitsee eri kerroksessa
- Välineiden kuljetus tapahtuu kellarikäytävä kautta (matkaa)
- Välinehuollolla ei ole mahdollisuutta laajentua nykyisissä tiloissa
- Välineiden päävarasto on välinehuollon yhteydessä
 - korien tarve osattava ennakoida
 - ennalta-arvaamattomien välineiden tarpeen täyttämiseen menee aikaa
- Toiminnan muutokset, uudet leikkaustekniikat, ei ole osattu ennakoida esim. budjetissa

Mitä on kehitetty ja parannettu

Yhteistyö

- Yksinkertaisesti on kehitetty yhteistyötä
- Nykyään sekä välinehuollossa että anestesia- ja leikkausosastolla sekä päiväkirurgiassa tiedetään kenen kanssa hoidetaan asiat, jotka kuuluvat yhteistyöalueeseen
- Myös lääkärit tietävät kenen kanssa asioista pitää sopia
- Yhteistyökumppaneilla on kasvot ja nimet
- Aloitettu säännölliset yhteistyöpalaverit
 - Yhdessä sovitaan käytännöt, muutokset, muistiot jaettavissa henkilöstölle

Mitä on kehitetty ja parannettu

Yhteiset toimintamallit

- Sovittu toimintamalli miten muutokset tapahtuvat
- Korien sisällön läpikäyminen yhdessä leikkaavat lääkärit, vastuuhoitajat, välinehuolto → muutokset yhdessä
- Anestesia- sekä päiväkirurgian välinehuoltajien toimenkuvia on käyty yhdessä läpi
- Anestesian ja päiväkirurgian välinehuoltajan toimenkuvia on yhtenäistetty (samantasoiset palvelut molemmissa yksiköissä)
- Yhdessä etsitään ratkaisuja ja tehdään kompromisseja. ”Aina ei voi heti saada kaikkea.”

Mitä on kehitetty ja parannettu

Koulutus

- Yhteiset koulutukset
 - leikkaushoitajat kertoneet oman erikoisalan erityispiirteitä sekä instrumentteihin liittyviä asioita
 - välinehuoltajat kouluttaneet pesutelineiden täyttämisestä sekä koneiden käyttämisestä ja taipuisien tähystimien pesukoneen käyttämisestä
 - leikkaushoitajat käyvät päivän välinehuollon likaisella puolella opettelemassa ennen päivystämisen aloittamista (kuuluu leikkaushoitajan perehdytysohjelmaan) sekä tarvittaessa kertausta
- On opittu / uskalletaan puolin ja toisin olla heti yhteydessä, jos jotain on kadonnut tai pitää selvittää. Virheistä opitaan puolin ja toisin, eikä syyllisiä tarvitse etsiä.
- On huomattu, että kehityksen pitää olla jatkuvaa.

Operatiivisen potilaan hoidonvarausmallin kehittäminen

- Hoidonvarausprosessin avaamisella ja sen kehittämällä saatiin uusi malli hoidonvaraukseen. Sen avulla saatiin leikkausosaston ja välinehuollon resurssien käyttöä optimoitua ja parannettua, hoidonvarauksen kehittymistä unohtamatta.
 - Selvitettiin kuka hoitaa mitäkin hoidonvarausprosessissa ja keneen pitäisi osata olla yhteydessä tarvittaessa
 - Nyt myös välinehuolto tekee yhteistyötä hoidonvaraajien kanssa. Tässäkin yhteistyökumppanit saivat kasvot ja nimet
 - Hoidonvaraajilla on tiedossa käytettävissä olevien resurssien määrät. He tietävät kuinka paljon leikkauksia on ja he osaavat sen mukaan myös määritellä päivittäiset toimenpiteiden määrät (aikaisemmin paljon kysymyksiä ja viivettä sen vuoksi)

Toimintaa tehostavia asioita

- Tiedetään kenen kanssa asioidaan ja kuka päättää asioista
- Paljon yhteisesti sovittuja käytäntöjä
- Hankintayhteistyö
 - Yhdessä sovitaan uusien sekä korvaavien instrumenttien hankinnat
 - Yhteistyö tarjouspyyntöjen tekemisessä (välinehuollon näkökulma huomioitu)
- Välinehuolto saa leikkauslistat edellisenä päivänä, samalla listalla myös päiväkirurgiset toimenpiteet
 - Korit ovat siellä missä toimenpiteetkin

Toimintaa tehostavia asioita: salikiintiöt

- Välinehuollolla on tieto etukäteen salikiintiöistä;
 - Tavoitteena on, että muutoksista tulee tieto välinehuollon esimiehelle
- Tiedotus muutoksista salikiintiöissä: erikoistyöt, lisäsalit, ruuhkapäivät (käsipäivät, jononpurut, konsulttilääkärien päivät)

Välinehuolto suunnittelee omat henkilöresurssit näiden mukaan sekä huolehtii, että osaajat ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan

Toimintaa tehostavia asioita: koekäytöt ja lainavälineet

- Riittävä tiedottaminen ajoissa
 - Puolin ja toisin ”opetettu” firmoja; milloin tuodaan instrumentteja ja mitä niiltä vaaditaan. Olemme tiedottaneet, että mihin kaikkiin tahoihin ja henkilöihin on oltava yhteydessä ennen koekäyttöä ja uusien instrumenttien käyttöön ottoa
- Aikatauluttaminen yhteistyössä, välinehuollolle aikaa viedä T-Dociin
- Koulutukset sovittu molemmille henkilöstöille
 - Yhdessä ja erikseen

Mitä työn alla nyt

- Sähköisen reklamaatiokaavakkeen käyttöönotto
- T-Doc:n ominaisuuksien hyödyntäminen web liittymän kautta leikkausosasolla
- Uusi tilaus- ja hankintaohjelma, jonka pitäisi palvella molempia yksiköitä ja tuoda helpotusta toimintaan
- Leikkaussalin uudisremontin yhteydessä välinehuollon steriilin varaston käytettävyyden parantaminen

Mitä on tulossa tulevaisuudessa: remontit

- Anestesia- ja leikkausosaston remontti alkaa vuonna 2022.
 - Toiminta ja remontti tapahtuu entisissä tiloissa.
 - Kestää neljä vuotta. Vaatii sopeutumista kaikilta. Luvassa on leikkaamista väistötiloissa.
 - Jatkuvia muuttoja, muutoksia toiminnassa sekä työajoissa. Rakentamisessa on huomioitava myös läheiset yhteistyökumppanit, ei voi tehdä osaoptimoiteja vaan pitää osata huomioida kokonaisuus. Suunnittelussa tarvitaan yhteistyötä, yhteistä suunnittelua, logistisia ratkaisuja.
- Suunnittelussa mukana alusta alkaen eli moniammatillinen yhteistyö.

Tulevaisuuden toiveita kehittämislle

- Aukioloajat: 24/7 palvelu on toivottava → ammattilaiset tekevät sitä työtä mihin heidät on koulutettu. Kaksinkertainen työ jää pois, vahingot ja virheet minimoituvat ja sairaanhoitaja tekee sitä työtä mihin hän on saanut koulutuksen.
- Budjetti: miten opimme ennakoimaan ja miten saamme budjetin reaalitasolle?
- Yhteistyö pitäisi saada henkilöistä riippumattomaksi toiminnaksi (välinehuollon esimiehet lähtöisin leikkausosastolta).
- Anestesiavälinehuolto mikä on toimenkuva jatkossa, mikä on logistiikan mahdollisuus tuottaa palveluita.
- Pitää olla aikaa tulevaisuuden visiointiin ja toimintojen suunnitteluun, että ei tehdä huonoja päätöksiä tai hankintoja, jotka johtavat toisen kalliisiin investointeihin.
- Tiedottamisessa pitää varmistaa myös tiedon siirtyminen kaikille tasoille.

Yhdessä opittua

- Leikkaussalin henkilökunta on oppinut, että välinehuolto ei ole vain sterilointitapahtuma vaan kyseessä on prosessi, jossa jokainen vaihe vie oman aikansa, eikä vaiheita voi ohittaa.
- Päähänpistosta ei voi tehdä muutoksia leikkauskoreihin.
- Kertakäyttötarvikkeita ei voi steriloida
- Koekäyttötarvikkeet pitää toimittaa välinehuoltoon vähintään 2 vuorokautta ennen käyttöä.
- Kaikki koekäyttöön tulevat tuotteet tarvitsevat kirjalliset, mielellään suomenkieliset huolto-ohjeet.
- Kadonneita instrumentteja etsitään vaikka roskakuilusta.
- Yhteistyö auttaa kaikkia.

Kommentteja yhteistyöstä

Palaute: operatiivinen klinikkaryhmä, kirurgian ylilääkäri Ville Vänni:

"Pääsiäinen oli vilkas. Pyhien aikaan tehtiin minun päivystysvuorollani 39 päivystysleikkausta, ja jononpurku oli töissä parhaimmillaan kahdessa vuorossa pitkäperjantain aikana. Mukaan mahtui paljon bulkkia, mutta myös vaativia päivystysleikkauksia. Osaa suunniteltiin ja tehtiin hallitusti valikoidulla porukalla, osa tuli karmit kaulassa päivystyksestä traumahälytyksenä paineettomina pöydälle.

Lähtötilanteesta riippumatta pääsiäinen meni mielestäni todella hyvin. Osastot ovat edelleen täynnä, mutta päivystyslista on tyhjä ja pyhinä leikatut potilaat toipumassa. Henkilökunta toimi ryhmänä, jousti, tuli hätätöihin ja tuki toisiaan vaikeissa tilanteissa. Välinehuolto mahdollisti myllyn pyörittämisen yötä päivää, ja laitoshuollon puolella päivystyksen huoltajat tukivat leikkaussalia oman laitoshuoltajan ahkeroinnin lisäksi. Työhön sitoutuminen näkyi konkreettisesti.

Erityisen vaikuttavaa oli minusta leikkausryhmien kyky mukautua, tunnistaa ryhmän sisältä vahvuuksia kulloiseenkin hommaan ja pitää toistensa jaksamisesta huolta samojen henkilöiden tehdessä pyöreää päivää, vuoroin jononpurussa ja työvuorossa.

Tämä meni taas hienosti. Jollain muulla porukalla tilanne olisi ollut toinen. Tämän pääsiäisenä osoitetun hengen ja sitoutumisen takia haluan olla töissä juuri tässä sairaalassa. Motivoi jatkamaan ja ratkomaan resurssihaasteita, että tästä saadaan pidettyä kiinni. "

Kiitos!

Joint municipal authority for North
Karelia social and health services
www.siunsote.fi

SOTE